

Raidankeuhkojäkälä

Lunglav

Lobaria pulmonaria

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Raidankeuhkojäkälä on ruusukkeinen jäkälä, jonka kasvustot ovat laajoja, jopa useita kymmeniä senttimetrejä halkaisijaltaan. Kasvustot ovat löyhästi kiinni alustassaan. Raidankeuhkojäkäjän liuskat ovat 1–3 cm leveitä, repaleisesti haavioivia ja kärjistään usein tylppiä. Raidankeuhkojäkäjän yläpinta voi vaihdella himmeästä kiiltävään, se on kuoppainen ja selvästi verkkoharjuinen. Kuivana raidankeuhkojäkälä on kellertävän ruskea tai oliivinruskea, kosteana vihertyvä. Ala-pinta on vaihtelevasti ruskea ja nukkarainen, mutta yläpinnan kuoppien kohdat ovat karvattomia.

Elinympäristö ja levinneisyys

Raidankeuhkojäkälä kasvaa etenkin vanhojen raitojen ja haapojen, mutta myös muiden vanhojen lehtipuiden rungoilla, useimmiten vanhoissa metsissä. Laji kasvaa harvoin myös kuusten oksilla. Laji elää etenkin lehdoissa ja tuoreilla kankailla, mutta pohjoisessa lähes pelkästään kallioiden ja isojen lohkareiden sammalikoissa. Elinympäristövaatimuksiltaan laji on melko laaja-alainen, sitä esiintyy sekä valoisissa että varjoisissa metsissä. Raidankeuhkojäkälä esiintyy koko Suomessa, Pohjois-Suomessa niukemmin. Laji on alueellisesti uhanalainen Etelä-Suomessa ja Pohjois-Lapissa.

Nykytila ja uhkatekijät

Raidankeuhkojäkälä on taantunut metsien hakkuiden ja vanhojen lehtipuiden vähenemisen takia. Myös ilmansaasteet ovat vaikuttaneet lajiin haitallisesti. Lisäksi aiemmin monet lajin kasvupaikoista on raivattu pelloiksi. Raidankeuhkojäkäällä on suojelualueilla laajoja populaatioita, mutta suojelualueiden ulkopuolella populaatiot ovat yleensä hyvin pieniä. Raidankeuhkojäkälää uhkaavat sopivien vanhojen lehtipuiden ja vanhojen metsien väheneminen hakkuiden seurauksena, hirvieläimet ja ilmansaasteet. Suuri hirvikanta saattaa estää sopivien lehtipuiden uusiutumista vanhoissa metsissä.

Hoitosuositukset

Raidankeuhkojäkäjän kasvupaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Lajille sopivat kasvualustat eli vanhat lehtipuut tulisi säästää ja kasvupaikan ympäristö säilyttää jatkuvasti peitteisenä, jotta kasvupaikat pysyvät pienilmastoltaan lajille riittävän kosteina. Monet kasvupaikoista saattaisivat sopia METSO-kohteiksi.

Lähteet

Stenroos, S., Ahti, T., Lohtander, K. & Myllys, L. (toim.) 2011: Suomen jäkälopas. — Norrlinia 21: 1–534.

Kuva: Tytti Kontula